

MEDYADA TIBBİ ETİK İHLALLER

Naki BULUT*

Özet: Uygulanan neoliberal politikalar sonucunda sağlık piyasalaştırılmış ve bu alanda rantın büyütülmesinde medya önemli bir araç haline gelmiştir. Gerek daha fazla kâr etmek amacı gerekse sektör içi yaşanan rekabet sonucunda sağlık ile ilgili gelişmelerin medyada artarak yer alması önemli etik ihlalleri de beraberinde getirmiştir. Medya organlarında reklam, bilimsel olmayan tedavilerin önerilmesi, hasta mahremiyetinin ihlali en sık karşılaştığımız deontolojiye aykırı eylemlerdir. Bu ihlaller Tabip Odası Yönetim Kurulları tarafından soruşturulmakta, Onur Kurulları tarafından kovuşturulmaktadır. Onur Kurulu kararına itiraz edilmesi halinde ya da Onur Kurulu tarafından verilen ceza meslekten men niteliğinde ise verilen karar Yüksek Onur Kurulu tarafından değerlendirildikten sonra kesinleşmektedir. Yüksek Onur Kurulu tarafından, medyada görülen tıbbi etik ihlaller üzerine aldığı kararlardan örnekler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: medyada etik ihlaller, tabip odası, onur kurulu, disiplin

The Violations of Medical Ethics in the Media

Abstract: Healthcare has been marketized as a consequence of neoliberal policies and the media had become an important tool in raising economic rent in this field. The increase in media coverage of the developments regarding healthcare as the result of both the intention of getting more profit and the competition experienced in the sector has led to significant ethics violations as well. Advertisement on media, recommendation of non-scientific treatments, violation of patient privacy are most commonly encountered practices not conforming to deontological ethics. Such violations are being investigated by the executive boards of the chambers of physicians and prosecuted at their disciplinary boards. In the cases where objections raised against the decisions of disciplinary board or when the board proceeded to suspend or expel from the profession, the judgements become definitive after the assessment of Higher Disciplinary Board. The examples of the decisions adopted by the Board in medical ethics violation cases upon their appearance in media are presented.

Key words: violations of ethics in media, chamber of physicians, disciplinary board, discipline

Basın ve sağlık kendine özgü etik kuralları bulunan iki alan. Ancak son yıllarda uygulanan ve her şeyi metalaştıran neoliberal politikalar bu iki alanı ticari etkinlik haline getirmiş, “kâr, kazanç, rant” amacını öne çıkarmıştır (Sütlaş, 2007).

Sağlıkta Dönüşüm Politikaları ve bu kapsamda gerçekleşen sağlık alanındaki özelleştirmeler sonucunda; hastaneleri işletme, hastaları müşteri kabul eden anlayış kârın yolunun da basından geçtiğini fark etmiş, sağlığın medyada yer almasını da herhangi bir ticari işletmenin yer almasından farksız olarak görmüştür. Piyasalaşan sağlık ortamında herkesi sağlık tüketicisi yapmak için kullanılacak en iyi aracın da medya olduğu anlaşılmıştır. Sağlık-taki özelleştirmenin doğal sonucu olarak ortaya çıkan sektör içi rekabette medya gerek reklam gerek talep yaratma amaçlı kullanılmaktadır. Oysa ki hekimlik meslek etiği kuralları hekimin ve sağlık

kuruluşlarının reklam yapmalarını yasaklar. Buna rağmen görsel, işitsel, yazılı ve sosyal medya organlarında gözlenen en sık etik ihlal reklamdır. İhlal açık bir şekilde hekimin, sağlık kuruluşunun reklamı olabildiği gibi halkı bilgilendirme görüntüsü altında örtülü-gizli de olabilmektedir. Sözde sağlık ile ilgili ilan ve haberlerde yer alan “başarılı uygulamalar, yeni yöntemler, üstün teknoloji, uzman kadro, alanında tek, kesin çözüm, eşsiz, müthiş,” gibi ifadelerin ilanı/haberi reklama dönüştürdüğü ve meslektaşlar arası haksız rekabete yol açtığı kabul edilmektedir.

Hekimlik Meslek Etiği Kuralları'nın 11. Maddesi meslek uygulamasında ticari amacı ve reklamı yasaklamıştır: “Hekim, mesleğini uygularken reklam yapamaz, ticari reklamlara araç olamaz, çalışmalarına ticari bir görünüm veremez; insanları yanıltıcı, paniğe düşürücü, yanlış yönlendirici, meslektaşlar arasında haksız rekabete yol açıcı davranışlarda bulunamaz.

*Türk Tabipleri Birliği Yüksek Onur Kurulu Üyesi

Hekim, yayın araçlarıyla yapacağı duyurularda varsa, Tababet Uzmanlık Tüzüğü'ne göre kabul edilmiş olan uzmanlık alanını, çalışma gün ve saatlerini bildirebilir. Tabela ve benzeri tanıtım araçlarının biçim ve boyutları yerel tabip odası tarafından saptanır.” (Hekimlik Meslek Etiği Kuralları).

Özel Hastaneler Yönetmeliği'nde de tedavi edici sağlık kuruluşlarının reklam yapması 60. Madde ile yasaklanmıştır: “Özel hastaneler; tıbbî deontoloji ve meslekî etik kurallarına aykırı şekilde, insanları yanıltan, yanlış yönlendiren ve talep yaratmaya yönelik, ruhsatında yazılı kabul ve tedavi ettiği uzmanlık dallarından başka hastaları kabul ve tedavi ettiği intibainı uyandıran, diğer hastaneler aleyhine haksız rekabet yaratan davranışlarda bulunamazlar ve bu mahiyette tanıtım yapamazlar.” (Özel Hastaneler Yönetmeliği).

Bu ihlallerin gerçekleşmesi halinde uygulanacak ceza TTB Disiplin Yönetmeliği'nin 4 maddesinin b, c, d ve e bentlerinde tanımlanmış ve para cezası olarak belirlenmiştir.

Madde 4:

b) Tanıtım kurallarına aykırı davranmak,

c) Her türlü iletişim mecrasında reklam amacına yönelik yazılar yazmak, yazdırmak veya açıklamada bulunmak yahut ortağı olduğu kuruluş veya şirket aracılığıyla bu anlamda reklam yapılmasını sağlamak,

d) Bireysel olarak veya yöneticisi oldukları dernekler ya da çalıştıkları kurumlar aracılığıyla ticari ürün veya hizmetin tanıtımında yer almak veya reklamına aracılık etmek,

e) El ilanları, tabelalar, basın ve benzeri yollarla meslektaşlararası haksız, tıp dışı rekabete yol açacak duyurular yapmak, (TTB Disiplin Yönetmeliği).

Medya organlarında karşılaştığımız bir diğer ihlal bilimsel olmayan tedavi yöntemlerinin, haber, röportaj, ilan içerisinde açık veya örtülü bir şekilde halka önerilmesidir. Bilimsel olmayan sahte bilgilerin kamuoyuna aktarılması ile gerçeğe aykırı umut yaratılarak hem ticari kazanç hedeflenmekte hem de talep yaratılmaktadır.

Bu suç TTB Disiplin Yönetmeliğinin 5-1 maddesinde tanımlanmış (Hastalıkların tanı ve tedavisinde bilimselliği henüz kanıtlanmamış ya da bilim dışı yöntemleri uygulamak veya önermek) ve cezai karşılığı

meslekten geçici süreli men olarak belirlenmiştir. (TTB Disiplin Yönetmeliği).

Medya organlarında yer alan belki de en önemli ihlal hasta mahremiyetinin ihlalidir. Hekimler toplumunda tanınmış ünlü sanatçı, sporcu, politikacı vb. hastaların isimleri ve sağlık sorunlarını kullanarak hem uyguladıkları tedavi yöntemlerinin hem de kendileri veya kuruluşlarının reklamını yapabilir. Hekim ya da sağlık kuruluşu aranan, tercih edilen, güvenilen bir imaj yaratma amacındadır. Magazinel medyanın bu konulara ilgisi oldukça fazladır çoğu zaman bu durum hem medya hem de sağlıkta karşılığını bulan ranta dönüşmektedir.

Bu ihlalin karşılığı TTB Disiplin Yönetmeliği 5-c maddesinde tanımlanmış (Mesleğin uygulanması sırasında ve meslek sebebiyle öğrenilen hastalara ait sırları yasal zorunluluk dışında açıklamak) ve cezai karşılığı meslekten geçici süreli men olarak belirlenmiştir (TTB Disiplin Yönetmeliği).

Medya kamuya yönelik tam bilgilendirme, haberdar kılma ve uyarma etkinliğidir. Medyada yer alan sağlık haber ve bilgilerinin etik değerlendirilme unsuru kamu yararadır. Kamu yararından uzaklaşıp; kişisel, kurumsal yararların amaçlanması veya sağlanması ile etik ihlaller başladığı kabul edilir.

Tüm bunlara rağmen yaşanan her türlü deontolojiye aykırı gelişmelerin medyada yer alması tabip odalarının haberdar olmasını sağlar, bu konuda disiplin işlemi başlatmasına olanak yaratır.

6023 sayılı TTB Kanunu ve TTB Disiplin Yönetmeliği her alanda olduğu gibi medyada yaşanan tıbbi deontolojinin denetlemesi ve ihlali halinde yaptırım uygulama görev ve yetkisini Tabip Odalarına vermiştir. Gerçekleşen etik ihlal oda tarafında soruşturulur, yönetim kurulunun uygun görmesi halinde kovuşturulur. Onur Kurulu gerçekleşen deontolojiye aykırı tutumu tespit eder ise cezai yaptırım belirler. Onur Kurulu kararına itirazın olması halinde veya Onur Kurulu kararı meslekten geçici olarak men niteliğinde ise dosya Yüksek Onur Kurulu'na gönderilir. Yüksek Onur Kurulu kararı onaylar ya da gerekçe göstererek bozar. Bozma halinde dosya Odaya geri gönderilir.

Tabip Odalarının hem caydırıcı olması hem de mesleki deontolojiyi ve disiplini koruması için her alanda olduğu gibi medyadaki etik ihlalleri yakından izlemelidir. Bu konuda gerekli disiplin işlemlerini kararlılıkla yerine getirmesi mesleki onurumuzun

korunması için gereklidir. Aşağıda medyada yer alan tıbbi etik ihlaller ile ilgili Yüksek Onur Kurulunda görüşülen ve alınan kararlardan örnekler sunulmuştur.

Örnek karar 1

Hasta XX, Dr YY'nin kendisine cinsiyet değiştirme amaçlı uyguladığı tedavi ve sağlık durumuyla ilgili bilgileri BB gazetesindeki röportajda dile getirdiği için şikayetçi olmuştur. Dr YY hakkında "hasta sırlarını açıklamak ve hasta ile ilgili bilgileri reklam amaçlı basına vermek" iddialarıyla soruşturma başlatılmıştır.

Onur Kurulu; Dr. YY'nin yapılan röportajda hastanın ismini vererek, hastasından edindiği tıbbi bilgileri kamuoyuna bizzat açıkladığı, hekimlerin röportaj veya bir başka yol ile hekim kimliği ile hastalarından öğrenmiş oldukları bilgileri kullanmalarının, kamuoyuna sunmalarının, kamuoyuna açıklanacağını bilerek bu amaçla röportaj yapan gazetecilere anlatmalarının temel tıbbi etik kapsamında "mesleki uygulama nedeniyle edinilen bilgilerin hasta ile hekim arasında bir sır olarak tutulması" ilkesinin ihlali niteliğinde olduğu, Dr. YY'nin verdiği röportajda isim vererek hastaya yaptığı ve yapmadığı tıbbi müdahaleyi ifade ettiği, tıp hizmetinin temel etik kuralı olan hasta ile hekim arasında sır olarak kalması gereken bilgileri kamuoyuna açıklayarak kusurlu davrandığı gerekçesiyle Türk Tabipleri Birliği Kanununun 39. maddesi ve Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği'nin 5/c maddesi gereğince 15 gün süreyle geçici olarak meslekten alıkoyma cezası ile cezalandırılmasına; Dr. YY'nin röportajı içerik ve biçim olarak irdelendiğinde, tıbbi bilgilendirme olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığı, verilen bilgilerin kişisel tanıtım niteliğinde olduğu, kişisel tanıtımın amacının cinsiyet değişimi düşüncesi olan kişilere yönelik ve olması muhtemel talep için tanıtım-yönlendirme olduğu ve kişisel reklam niteliğinde olduğu, bu niteliği ile röportajın Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 8. maddesini ihlal ettiği ve kusur oluşturduğu, 1219 sayılı temel Yasa'nın 24. maddesinin reklam yapılmasını yasakladığı, 6023 sayılı yasanın 28/l-d maddesi ise reklam yapılmasının önlenmesini yönetim kurullarına görev olarak tanımladığı gerekçesiyle Türk Tabipleri Birliği Kanununun 39. maddesi ve Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği'nin 4/c maddesi gereğince para cezasıyla cezalandırılmasına karar vermiştir.

Yüksek Onur Kurulu yapılan itirazı reddederek Oda Onur Kurulu kararını onaylamıştır.

Örnek karar 2

XX Uzmanlığı Derneği Dr. YY hakkında BB Gazetesi ekinde yayınlanan röportajında XX uzmanı olmadığı halde XX uzmanı olarak tanıtıldığını, XX uzmanlık alanına özgü işlemlere yönelik bilgiler verdiğini, hasta kimlik bilgilerini açıklayarak hastaların gizliliğini ihlal ettiğini, kişisel web sayfasında anlaşıldığı üzere XX uzmanlık alanına giren işlemler uyguladığını, yetkinlik dışı tıbbi müdahalede bulunduğunu ve bilgilendirme ve tanıtım kurallarına aykırı fiillerde bulunduğunu belirterek şikayetçi olmuştur.

Tabip Odası Yönetim Kurulu başvuru üzerine, "uzmanlık dışı tanıtım ve bilgilendirme yapmak, uzmanlık dışı faaliyet yürütmek, tanıtım ve bilgilendirme kurallarına aykırı hareket etmek, reklam amacıyla hasta isimlerini duyurmak ve hasta sırlarını açıklamak" iddialarıyla Dr. YY hakkında soruşturma başlatmıştır.

Oda Onur Kurulu Dr. YY'nin röportajında ve kişisel web sayfasında verdiği tıbbi uygulamalar ile ilgili bilgilerin bir kısmının genel tıbbi bilgiler olduğu, bir kısmının ise akademik ve yasal olarak uzmanlık alanı ile ilgili net ayırım yapılamayan ve hangi uzmanlık alanı ile ilgili olması gerektiği konusunda ihtilaf bulunan konular hakkında olduğu, bu konuda tıp bilimi olarak kesin ayırım yapılmadan cezai işlem yapılmasının mümkün olmadığı kanaatine varılarak "uzmanlık dışı tanıtım ve bilgilendirme yapmak, uzmanlık dışı faaliyet yürütmek" iddiası ile ilgili cezai bir işlem yapılmasına yer olmadığına; yazı metninde yer alan fotoğrafların kişisel tanıtım ve örtülü reklam niteliğinde olduğu, yazıda tedavi edilen hastaların isimlerinin açıklandığı ve kişilere uygulanan tedavi biçimlerinin anlatıldığı, bu biçimde yayınlanan yazının kişisel tanıtım ve örtülü reklam niteliğinde olduğu kanaati oluştuğu, tıbbi niteliği olmayan, reklam niteliğinde yapılan, medyaya yönelik tanıtım ve görüntülemelerin tanıtım ve bilgilendirme konusunda yerleşmiş etik değerlere ve kurallara aykırı ve reklam niteliğinde kabul edilmekte olduğu, 1219 sayılı Yasa'nın 24. maddesinin hekimlerin reklam yapmasını yasakladığı, 6023 sayılı Yasa'nın 28. maddesinin Tabip Odası Yönetim Kurulu'na hekimlerin reklam yapmasını önleme görevini verdiği, bu düzenlemelere aykırı davranan hekimler için Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği 4. maddesi ile cezai yaptırım belirlendiği, "Kişisel Tanıtım ve Örtülü Reklam" yapan Dr. YY'nin para cezasıyla cezalandırılmasına; yayınlanan röportajda birçok hasta isminin yer aldığı, hastalara uygulanan tedavinin anlatıldığının görüldüğü, hekimlik faaliyeti

sırasında sahip olunan bilgilerin hekim ile hasta arasında sır olarak kalması, hekimlik mesleği ile birlikte ortaya çıkan, hekim ile hasta arasında kurulan ve güven temelinde yükselen ilişkinin asli unsuru olduğu, bu nedenle bu kuralın hekimliğin her döneminde uyulmaya çalışılan, uyulması konusunda gerekli tüm çabanın gösterilmesi gereken bir kural olduğu, hastalarının isimlerini açıklayan Dr. YY'nin etik değerlere ve hasta sırları ile ilgili yerleşmiş geleneğe aykırı davrandığı ve kusurlu olduğu gerekçesiyle kusurlu fiili nedeniyle Türk Tabipleri Birliği Kanununun 39. maddesi gereğince 15 gün süreyle geçici olarak meslekten alıkoyma cezasıyla cezalandırılmasına karar vermiştir.

Yüksek Onur Kurulu yapılan itirazı reddederek Oda Onur Kurulu kararını onaylamıştır.

Örnek karar 3

TTB Merkez Konseyi tarafından Tabip Odasına yazılan yazıda, Türk Tabipleri Birliği'ne yapılan başvuru Dr. YY'nin yazılı ve görsel medyada modern tıbbın yararlarından söz etmeksizin bitkisel tedavilerin şifasından bahsettiği ve bitki ile elde edilmiş ilaçların reklamını yaptığının bildirildiği belirterek, adı geçen hekime ait internet sitesi ile medyada yer aldığı programların tıbbi deontoloji kuralları ışığında değerlendirilmesini istemiştir.

Tabip Odası Yönetim Kurulu tarafından hekime ait internet siteleri ve TV programları değerlendirilmiş ve adı geçen hekim hakkında ticari bir ürünün reklamını yapmak/yer almak iddiasıyla soruşturma başlatılmıştır.

Tabip Odası Onur Kurulu; medya programlarında "bitkisel tedavi" adıyla sunulan bilimsel tıp uygulamalarında destek tedavisi olarak kabul edilen tedavilerin tıbbi değerlerinin ve etkilerinin çok üstünde tanıtıldığı, tanıtımın bu biçimde yapılmasının nedeninin piyasada satılmakta olan bazı ürünlerin reklamının yapılması olduğu, yapılan bu reklamların da gerçek dışı olduğu, gerçek olmayan umutlar yaratılması nedeniyle etik bir kusur oluşturması yanında ticari bir ürünün de tanıtımının yapıldığı, hekimlerin ticari ürün tanıtımında yer almasının deontoloji kuralları içinde kusurlu bir davranış olduğu, Dr.YY'nin fiili nedeniyle Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği'nin 4/d maddesi gereğince para cezası ile cezalandırılmasına, karar vermiştir.

Yüksek Onur Kurulu itirazı reddederek Oda Onur Kurulu kararını onaylamıştır.

Örnek karar 4

Dr. ZZ Tabip Odası'na gönderdiği şikayet dilekçesinde yer alan CC Polikliniğine ait web sayfasında yayınlanan ibarelerin ve yayınlanan tedavi öncesi ve sonrası hastalara ait fotoğrafların, BB gazetesinde yayınlanan ilanda yer alan ibarelerin haksız rekabete yol açtığı iddiaları üzerine Tabip Odası Yönetim Kurulu tarafından poliklinik sorumlu hekimi Dr. YY hakkında Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 8, ve 9. maddeleri ile Hekimlik Meslek Etiği Kuralları'nın 11. maddesi gereğince soruşturma başlatılmıştır.

Tabip Odası Onur Kurulu; şikayet konusu olan CC Polikliniğine ait web sayfasında yayınlanan ibarelerin, yayınlanan tedavi öncesi ve sonrası hastalara ait fotoğrafların, BB Gazetesinde yayınlanan ilandaki ibarelerin, 2008 tarihli Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkındaki Yönetmelik'in 29.maddesinin 1. (Sağlık kuruluşları tarafından reklam yapılamaz.), 2. (Sağlık kuruluşları tarafından, tıbbi deontoloji ve mesleki etik kurallarına aykırı, insanları yanıltan, yanlış yönlendiren, talep yaratmaya yönelik, doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış veya yerleşik tıbbi metot haline gelmemiş uygulamalara dayalı tanıtım yapılamaz ve diğer sağlık kuruluşları aleyhine haksız rekabet yaratan davranışlarda bulunulamaz.) ve 4. (Sağlık kuruluşları, sağlığı koruyucu ve geliştirici nitelikte bilgilendirme yapabilir. Birinci fıkra hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla açılışı, hizmet alanları ve sunduğu hizmetler ile ilgili konularda toplumu bilgilendirmek amacıyla tanıtım yapabilir ve ilan verebilir. Ancak, bilgilendirme ve tanıtım faaliyetleri kapsamında yanıltıcı, abartılı, doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış bilgilere ve talep yaratmaya yönelik açıklamalara yer verilemez.) bentlerine aykırı olması nedeniyle poliklinik sorumlu hekimi Dr. YY'nin Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği'nin 4. maddesi "b", "c" ve "e" bentleri gereğince para cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.

Yüksek Onur Kurulu yapılan itirazı reddederek Oda Onur Kurulu kararını onaylamıştır.

Örnek karar 5

Dr. ZZ, Tabip Odası'na yaptığı başvuruda; CC isimli merkezin web sayfasında "XXX yöntemde özel şartlar devam ediyor, Son Teknoloji XX ile X'de Hız Devri, Tüm Vücut Sadece 30 Dakika" gibi etik olmayan halkı kandırmaya yönelik ve haksız rekabet yaratıcı ibareler bulunduğunu, XX yönteminin çok uzun yıllardır XX için kullanıldığını, ayrıca belirtilen XX tüm vücudun 1,5 saat sürdüğünü, ayrıca BB gazete ilanda geçen XX Teknolojisinde geline son nokta"

ibarelerinin etik olmadığı gibi haksız rekabet yarattığını, bir YY Uzmanı olarak aynı yöntemi kullanmasına rağmen bu tür etik dışı ilanlar nedeniyle zarar gördüğünü belirterek şikâyetçi olmuştur.

Tabip Odası Yönetim Kurulu Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 8 ve 9.maddeleri, Hekimlik Meslek Etiği Kurallarının 11. maddesi gereğince sorumlu hekim Dr. YY hakkında soruşturma açılmasına karar vermiştir.

Tabip Odası Onur Kurulu; CC merkezine ait web sayfasında ve gazetede yer alan ilandaki ibarelerin 2008 tarihli Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkındaki Yönetmelik'in 29.maddesinin 1. (Sağlık kuruluşları tarafından reklam yapılamaz.), 2. (Sağlık kuruluşları tarafından, tıbbi deontoloji ve mesleki etik kurallarına aykırı, insanları yanıltan, yanlış yönlendiren, talep yaratmaya yönelik, doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış veya yerleşik tıbbi metot haline gelmemiş uygulamalara dayalı tanıtım yapılamaz ve diğer sağlık kuruluşları aleyhine haksız rekabet yaratan davranışlarda bulunulamaz.) ve 4. (Sağlık kuruluşları, sağlığı koruyucu ve geliştirici nitelikte bilgilendirme yapabilir. Birinci fıkra hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla açılış, hizmet alanları ve sunduğu hizmetler ile ilgili konularda toplumu bilgilendirmek amacıyla tanıtım yapabilir ve ilan verebilir. Ancak, bilgilendirme ve tanıtım faaliyetleri kapsamında yanıltıcı, abartılı, doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış bilgilere ve talep yaratmaya yönelik açıklamalara yer verilemez.) bentlerine aykırı olması nedeniyle merkez sorumlu hekimi Dr. YY'nin Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliğinin 4.maddesi "b", "c" ve "e" bentleri gereğince para cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir. Yüksek Onur Kurulu yapılan itirazı reddederek Oda Onur Kurulu kararını onaylamıştır

Örnek karar 6

XX Derneği tarafından yapılan başvuruda, DD TV Haber programında Dr. YY ile yapılan röportajda X,Y,Z gibi hastalıkların XX yöntemiyle, sorunlarının çözülebileceğini belirtilerek Dr. YY hakkında şikâyetçi olunmuştur.

Tabip Odası Yönetim Kurulu, "bilimselliği kanıtlanmamış yöntemleri kesin tedavi yöntemi olarak sunmak, yanıltıcı reklamlarla çıkar sağlamak ve hasta yönlendirmek" iddialarıyla Dr. YY hakkında soruşturma başlatmıştır.

Tabip Odası Onur Kurulu; X yönteminin belirli endikasyonlarda ve sınırlı koşullarda kullanılan bir

yöntem olduğu, yöntemin deneme aşamasında, uygulamaların bilimsel çalışma niteliğinde olduğu, bu nedenle bilimsel çalışmanın belli koşullarını yerine getirebilen merkezlerde yapılabileceği, ancak Dr. YY'nin katıldığı programda öncelikle X ve Y alanlarına giren birçok hastalığa yönelik olarak rutin uygulandığı veya uygulanması gerektiği gibi bir izlenim verildiği, hatta Dr. YY'nin işadamlarına yaptığı tavsiyenin, uygulamanın sadece hastalara değil sağlıklı bireylere de önerilecek genişlikte tanıtıldığına bir ifadesi olduğu, halkı sağlık sorunları konusunda bilgilendirme ve özellikle yeni tedavi yöntemleri konusunda aydınlatmanın, mesleki bir görev olduğu, ancak bu aydınlatmaların etik ve bilimsel sınırlarının olması gerektiği, aksi durumda uygulanan teşhis ve tedavi yönteminin hastaya zararları olabileceği gibi uygulamanın başarısız olması nedeniyle insanların tıp bilimine olan saygı ve güvenlerini sarsarak ciddi bir halk sağlığı sorunu yaratabileceği, tanıtımda bilimsel ve etik kurallara uyulmamasının kişisel istismara konu olabileceği henüz sınırlı endikasyon ve koşullarda uygulaması olan X yönteminin çok geniş endikasyonlarla ve başarısı kanıtlanmış gibi sunulmasının, sonuca ulaşmamış bazı deneysel uygulamalarının kesinleşmiş gibi öne sürülmesinin kusurlu bir bilgilendirme olduğu, hastalara ve halk sağlığına ciddi zararlar yaratma riski bulunduğu, kişisel istismara kapı açabileceği sonuç ve görüşüne varılarak Dr. YY'nin para cezasıyla cezalandırılmasına; yayınlanan TV programında Dr. YY'nin doğrudan kişisel tanıtımını ve hasta yönlendirmesini yapmaması nedeniyle "Yanıltıcı reklamlarla çıkar sağlamak ve hasta yönlendirmek" iddiası nedeniyle cezai bir işlem yapılmasına yer olmadığına karar vermiştir.

Yüksek Onur Kurulu; Dr. YY'nin DD TV Haber programındaki görüntülerini içeren CD kayıtları incelendiğinde, Dr. YY'nin eyleminin tanıtım kurallarının ihlali niteliğinde bulunduğu ve konuşmasının hasta yönlendirmeye yönelik ifadeler içerdiği, ayrıca eyleminin TTB Disiplin Yönetmeliği'nin 5/1 maddesinde belirtilen "hastalıkların tanı ve tedavisinde bilimselliği henüz kanıtlanmamış yöntemleri önerme" kapsamında değerlendirilmesi gerekeceği sonucuna varılmakla, Tabip Odası Onur Kurulu kararının bozulmasına karar verilmiştir.

Örnek karar 7

X Uzmanlık Derneği tarafından yapılan başvuruda BB Gazetesinde yer alan Dr. YY'nin "XX uzmanlar yüzünden burunzede bir toplum olduk" başlıklı ve "organ değil çıkıntı olarak görüyorlar" ara başlıklı açıklamaları ile X uzmanlık alanını haksız ve

bilimsel temele dayanmadan küçülttüğü ve reklam özellikleri taşıyan açıklamalarda bulunduğu ifade edilerek adı geçen hekim hakkında işlem yapılması istenmiştir.

Tabip Odası Yönetim Kurulu tarafından Dr. YY hakkında "meslektaşlarını zemmetmek, meslektaşlarının tıbbi uygulamalarını reklam amaçlı olumsuzlamak" iddialarıyla soruşturma başlatılmıştır.

Onur Kurulu; BB Gazetesi'nde yer alan açıklamasında Dr. YY'nin XX alanı ile ilgili tıbbi uygulamalarda olası olumsuz sonuçları için genel ifadeler kullandığı, bu ifade yöntemi gazetede yer alan yazıyı "olumsuz sonucun vurgulanması" değil "bir tıp disiplininin olumsuzlanması" niteliğine ulaştığı, bilimsel temeli olmayan bu tip açıklamaların, vatandaş ile hekim arasında var olan güven ilişkisini olumsuz etkileyerek kamu sağlığına zarar vereceği ve hastaların sağlık hakkına ulaşmalarında da bir engel olacağı, Dr. YY'nin açıklamaları ile Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 7., 37. ve 38. maddelerini ihlal ettiği gerekçesiyle Türk Tabipleri Birliği Kanunu'nun 39. maddesi gereğince para cezası ile cezalandırılmasına; Dr. YY'nin açıklamalarının, kamuya bilgi vermek ve toplumu aydınlatmak olmadığı, bir başka tıp disiplinde yer alan hekimleri bir bütün olarak ele alarak sıfat ve tanımlamalarla olumsuzlarken asıl amacının reklam olduğu, fiil ile Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 8. maddesinin ihlal edildiği gerekçesiyle Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği'nin 4/c maddesi gereğince para cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.

Yüksek Onur Kurulu yapılan itirazı reddederek Oda Onur Kurulu kararını onaylamıştır.

Örnek karar 8

X Uzmanlık Derneği'nin Tabip Odası'na yaptığı yazılı başvuruda, Dr. YY'ye ait CC Merkezi adlı özel sağlık

kuruluşunun internet üzerindeki bazı web sayfalarındaki açıklamalarının ve BB gazetesindeki haberlerde tıbbi ve etik kurallara aykırılık taşıdığı bildirilmesi üzerine adı geçen hekim hakkında, "uzmanlık dışı tanıtım ve faaliyet içinde olmak, web sitesinde ve gazetede tanıtım ilkelerine aykırı fotoğraf ve içerik olarak reklam nitelikli yazı yayınlamak" iddialarıyla soruşturma başlatılmıştır.

Tabip Odası Onur Kurulu; uzmanlık dışı faaliyet konusunda somut bir uygulamanın bulunmadığı gerekçesiyle Dr. YY hakkında cezai bir işlem yapılmasına yer olmadığına, web sitesi çıktılarında ve BB Gazetesi'ne ait web site çıktısında yer alan yazıların ve fotoğrafların bilgilendirme değil hasta yönlendirmesi niteliğinde olduğu, reklam amaçlı yapılan bu biçim tanıtımın mesleki etik tanıtım ve bilgilendirme ilkelerine aykırı olduğu, fiil ile Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 8. maddesinin ihlal edildiği gerekçesiyle Dr. YY'nin eylemine uyan Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği'nin 4/b maddesi gereğince para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Yüksek Onur Kurulu yapılan itirazı reddederek Oda Onur Kurulu kararını onaylamıştır.

Kaynaklar

Özel Hastaneler Yönetmeliği (2016) TTB web sayfası. Erişim Tarihi 1 Şubat 2016. https://www.ttb.org.tr/mevzuat/index.php?option=com_content&view=article&id=1002:2014-05-06-14-21-47&catid=2:yemelik&Itemid=49.

Sütlaş, M. (2007) Hekimlik Meslek Etiği Kuralları. TTB web sayfası. Erişim Tarihi 1 Şubat 2016. http://www.ttb.org.tr/mevzuat/index.php?option=com_content&id=65&Itemid=31.

TTB Disiplin Yönetmeliği (2016) TTB web sayfası. Erişim Tarihi 1 Şubat 2016. http://www.ttb.org.tr/data/haber/nisan04/disciplin_y.php.